

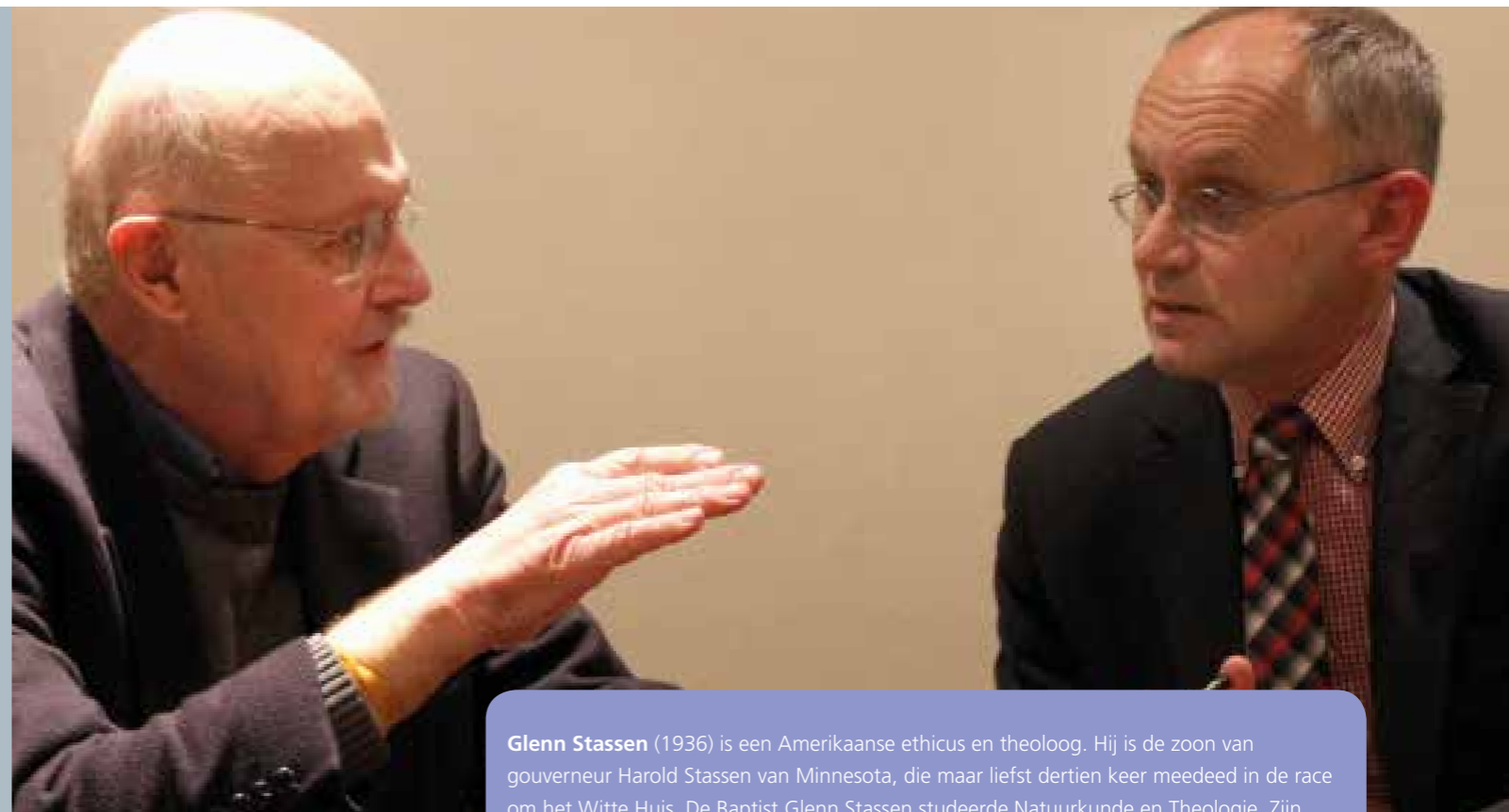
in gesprek

Glen Stassen over de praktijk van *Just Peacemaking*

‘Dankzij ons blog heeft Syrië straks geen chemische wapens meer’

Zijn vader Harold Stassen was in 1942 herverkozen toen hij ontslag nam als gouverneur van Minnesota en zich bij het Amerikaanse leger meldde. Hoewel Republikeinen bekend stonden om hun visie dat Amerikanen zich vooral met hun eigen zaken moeten bemoeien, zag vader Stassen voor de Verenigde Staten een internationale verantwoordelijkheid weggelegd die hij niet wilde ontlopen.

tekst: Theo Boer | foto: Jan Jans

Glenn Stassen (1936) is een Amerikaanse ethicus en theoloog. Hij is de zoon van gouverneur Harold Stassen van Minnesota, die maar liefst dertien keer meedeed in de race om het Witte Huis. De Baptist Glenn Stassen studeerde Natuurkunde en Theologie. Zijn bekendste boeken zijn *Just Peacemaking: Transforming Initiatives for Justice and Peace* (1992), en *Kingdom Ethics: Following Jesus in Contemporary Context* (2003, met David Gushee) en *A Thicker Jesus: Incarnational Discipleship in a Secular Age* (2012).

De principiële houding van zijn vader en het feit dat hij zijn vader enkele jaren lang nauwelijks zag, waren medebepalend voor de inzet van zoon Glen Stassen (1936) voor wat *just peacemaking* is gaan heten. Dat bezorgde hem in 2012 de titel ‘Baptist van het jaar’. Na een veelzijdige carrière, die begon in de kernfysica, is Stassen nu hoogleraar ethiek op Fuller Theological

En u doet aan just peacemaking?

‘Bij ons initiatief van *just peacemaking* gaat het niet om een bepaalde theorie. Pacifisme, de rechtvaardige oorlog . . . Wij laten bewust open of oorlog, of een bepaalde oorlog, terecht kan zijn. Belangrijker is: hoe kunnen we ze voorkomen? Voor wie vinden dat oorlog soms nodig kan zijn, en ik behoor tot die mensen, is just peacemaking een uitwerking van de criteria “juiste intentie” en “laatste redmiddel”. Je moet tot je grenzen gaan voordat je besluit om oorlog te gaan voeren.’

Amerika is op dat gebied geen echt voorbeeld...

‘Helaas. Hoewel westerse landen zich formeel tot deze en andere criteria bekennen, gaat men in de praktijk te snel tot militair ingrijpen over. Just peacemaking voorkomt bloedvergieten en levert een duurzamer vrede op dan wanneer er oorlog is geweest met winnaars en verliezers. Ook een beëindigde oorlog draagt vaak nog de sporen van onrecht. Denk aan Duitsland na “Versailles”. Geweld roept dikwijls nieuw geweld op.’

U bent Baptist. Staan die in Amerika niet altijd pal achter hun militairen?

‘Er zit bij Baptisten en bij evangelicalen inderdaad nogal wat conservatisme. Toch is het beeld gelukkig genuanceerder. Denk ook aan de pacifistische tradities bij de dopersen, denk aan John Howard Yoder, aan Martin Luther King. Evangelicalen hebben een sleutelrol gespeeld bij de afschaffing van de slavernij.’

Waar speelt just peacemaking zich af?

‘Waar speelt het zich niet af? Wij begonnen met een aantal collega’s van de Society of Christian Ethics met het opstellen van zeven criteria. De teller staat inmiddels op tien.’

Zoals?

‘Je toeleggen op geweldloze acties. Eenzijdige stappen nemen die vertrouwen bevorderen, zoals het vrijlaten van gevangenen, het aanbieden van humanitaire of economische hulp en het organiseren van uitwisselingen. Je tegenstanders niet demoniseren! Eindeloos en creatief

onderhandelen. Daarmee heeft destijds president Carter vrede tussen Israël en Egypte helpen tot stand te brengen. Heel belangrijk is ook dat je de bereidheid hebt tot zelfkritiek. Dat is, in mijn visie, een typisch christelijk element: publieke erkenning van je eigen falen. Uiteraard steunen wij diplomatie door internationale organen. We vinden dat de ontwikkeling van offensieve wapens tot staan moet worden gebracht. En, niet onbelangrijk: zorg ervoor dat mensen elkaar ontmoeten. Grassroots peacemaking groups noemen we die. Met enige regelmaat organiseren wij ontmoetingen van studenten van Fuller met zowel Joodse als Palestijnse partners. Dat is niet altijd makkelijk maar we denken dat daar de basis ligt voor vrede.’

Denkt u dat het wat uithaalt?

‘Absoluut. In de jaren tachtig van de vorige eeuw woonde ik in Duitsland en was als Amerikaan actief betrokken bij de grootste vredesdemonstraties uit de moderne geschiedenis. Die gingen over het stationeren door de NAVO van

Pershingraketten als antwoord op de dreiging van Russische SS 20’s. Dankzij die demonstraties is tot in de hoogste regionen van de NAVO de bereidheid ontstaan om actiever aan wapenreductie te werken. Een recenter voorbeeld is het Syriëbeleid

zien van acties als Assad bereid zou zijn om zijn chemische wapens te vernietigen. Dat Poetin vervolgens met het voorstel aan de haal is gegaan, deert me niet. Het geeft hoop dat wij met behulp van goede argumenten een militaire actie

‘De Evangelieën zijn geen politiek program, maar wel een inspiratiebron voor politiek handelen’

van de Verenigde Naties. Afgelopen zomer leek Amerika af te stevenen op militaire actie tegen Syrië. Op ons blog justpeacemaking.org heb ik toen een fel maar met argumenten gepleit voor een aanbod aan Syrië om hun chemische wapens te vernietigen. Die bijdrage is één van de meest wijdverspreide uit mijn carrière geworden en is ook minister Kerry onder ogen gekomen. Een week nadat dit blog online ging, deed Kerry het aanbod aan Syrië om af te

hebben helpen voorkomen. Ik denk dat het christelijk geloof een beslissende bijdrage levert aan de doordenking van just peacemaking. Alles staat of valt met de vraag of we Jezus écht serieus willen nemen. “A thicker Jesus” noem ik dat in mijn meest recente boek. We hoeven de Evangelieën nog geen politiek program te maken om te begrijpen dat ze een belangrijke inspiratiebron voor politiek handelen kunnen zijn.’

‘Het is belangrijk om je vijand niet te demoniseren’

Seminary in Pasadena bij Los Angeles. Dit jaar gaat hij, niet ongebruikelijk in Amerika, met 78 jaar met pensioen. Ik spreek hem op de conferentie van de Society of Christian Ethics in Seattle.

Uw vader koos voor deelname aan de oorlog, uw leermeester Reinhold Niebuhr noemde pacifisme een ketterij.